

MINISTERSTWO KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
PODSEKRETARZ STANU
GENERALNY KONSERWATOR ZABYTKÓW
Dr Magdalena Gawin

DOZ/343/16

Warszawa, dnia 15 lutego 2016 r.

Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków
Według rozdzielnika

Szanowni Państwo,

W nawiązaniu do pisma Generalnego Konserwatora Zabytków z dn. 18 grudnia 2012 roku (DOZ-OAiK-07/12[KP-08/12]) dotyczącego prowadzenia i trybu uzgadniania gminnych ewidencji zabytków należy wyjaśnić niejasności zgłaszane przez Państwa, jakie pojawiły się na gruncie interpretacji wyżej wymienionego listu.

Pierwsza z nich dotyczy prawnej definicji zabytku. Należy podkreślić, że termin „zabytek”, odnoszący się do świadectw minionej epoki, nie dotyczy wyłącznie dzieł powstałych przed 1945 r. lub w pierwszej dekadzie powojnia (lata 40. i 50. XX w.). Nie może być też rozumiany wyłącznie jako dzieło twórcy już nieżyjącego. Ani cesura czasowa zamykająca się na latach 50. XX w., ani śmierć twórcy obiektu nie przesądzają o tym, czy dany obiekt jest zabytkiem w myśl ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.).

O zabytkowym charakterze obiektu przemawiają przede wszystkim jego wartości: artystyczne, naukowe lub historyczne. Dlatego do kompetencji wojewódzkich konserwatorów zabytków, jako organów wyspecjalizowanych, realizujących kluczowe zadania wynikające z *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, należy podjęcie decyzji oraz jej uzasadnienie czy dany obiekt (ruchomy, bądź nieruchomy), z uwagi na swoje walory, należy do minionej epoki, czy też nie. Należy przypomnieć, że wiele dzieł nowoczesnej architektury, powstałych w latach 30. ubiegłego stulecia, zostało objętych ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru już w latach 60. i 70. XX wieku, czyli po upływie trzech lub czterech dekad od momentu oddania ich do użytku. Zatem wybrane dzieła powojennego modernizmu, o ile stanowią świadectwo minionej epoki i spełniają wyżej wymienione kryteria, powinny być objęte taką samą ochroną konserwatorską jak obiekty z lat międzywojennych.

Kolejną kwestią jest nakładanie się na siebie zbiorów, jakie tworzą zabytki i dobra kultury współczesnej. *Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.), która wprowadza tę ostatnią kategorię, jasno rozgranicza ją z kategorią zabytku. W takim rozumieniu obiekt jest albo dobrem kultury współczesnej, albo zabytkiem. Oznacza to, że jeżeli wojewódzki konserwator zabytków uzna wartości zabytkowe

obiektu, który jest dobrem kultury współczesnej i wpisze taki obiekt do rejestru zabytków, bądź włączy go do wojewódzkiej ewidencji zabytków (albo zostanie on włączony do gminnej ewidencji zabytków), powinno to skutkować natychmiastowym usunięciem obiektu z listy dóbr kultury współczesnej.

Odwrotna praktyka nie powinna mieć miejsca, gdyż groziłaby faktycznym brakiem możliwości jakiegokolwiek waloryzacji potencjalnego zasobu zabytkowego spośród dóbr kultury współczesnej. Można sobie wyobrazić sytuację, w której obiekt już od dawna ma wartości zabytkowe, a z racji tego, że figuruje od wielu lat na liście dóbr kultury współczesnej odmawia się mu statusu obiektu chronionego przez konserwatora zabytków. Powodowałoby to w przyszłości paraliż nowych wpisów do rejestru zabytków oraz ujmowania najlepszych osiągnięć XX-wiecznej architektury w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

Rozdzielnik:

1. Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Władysława Łokietka 11.50-243 Wrocław;
2. Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Łazienna 8,87*100 Toruń;
3. Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Archdiakońska 4,20-113 Lublin;
4. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Kopernika 1,65-063 Zielona Góra.
5. Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Piotrkowska 99,90-425 Łódź;
6. Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Kanoniczna 24,31-002 Kraków;
7. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Nowy Świat 16/20,00-373 Warszawa;
8. Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Piastowska 14,45-082 Opole;
9. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Jagiellońska 29,37-700 Przemyśl;
10. Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Dojlidy Fabryczne 23.15-554 Białystok;
11. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Pohulanka 2.80-807 Gdańsk;
12. śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Francuska 12,40-D15 Katowice;
13. Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Zamkowa 5,25-009 Kielce;
14. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Podwale 1,10-076 Olsztyn;
15. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków; ul. Gołębia 2,61-B34 Poznań;
16. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków; Wały Chrobrego 4,70-502 Szczecin;
17. a/a